

MỘT SỐ NỘI DUNG TRAO ĐỔI VỚI TẠI BUỔI CHIA SẺ NGHỀ NGHIỆP THUẾ VỚI HỘ KINH DOANH (TIẾP THEO)

Câu 16. HKD có cần tách bạch tài khoản ngân hàng riêng cho doanh thu bán hàng không?

Trả lời:

• Hiện nay, pháp luật không bắt buộc hộ kinh doanh (HKD) phải mở tài khoản ngân hàng riêng để ghi nhận riêng biệt doanh thu bán hàng. Tuy nhiên, việc tách bạch tài khoản ngân hàng dùng riêng cho hoạt động kinh doanh là hoàn toàn cần thiết và được khuyến khích, vì mang lại nhiều lợi ích thiết thực, như:

- Tăng tính minh bạch trong dòng tiền kinh doanh;
- Hạn chế nhầm lẫn giữa chi tiêu cá nhân và hoạt động kinh doanh;
- Tạo điều kiện thuận lợi cho việc kê khai thuế, lập báo cáo (nếu có);
- Giúp giải trình rõ ràng trong trường hợp bị thanh tra, kiểm tra thuế từ cơ quan quản lý.

Cơ quan thuế có quyền trong việc thu thập thông tin tài khoản ngân hàng của hộ kinh doanh:

- Căn cứ theo điểm a khoản 2 Điều 98 Luật Quản lý thuế số 38/2019/QH14:

“a) Ngân hàng thương mại cung cấp nội dung giao dịch qua tài khoản, số dư tài khoản của người nộp thuế trong thời hạn 10 ngày làm việc kể từ ngày nhận được yêu cầu của cơ quan quản lý thuế;”

• Ngoài ra, Nghị định số 126/2020/NĐ-CP cũng quy định chi tiết trách nhiệm cung cấp thông tin của cơ quan quản lý Nhà nước, các tổ chức và cá nhân có liên quan từ Điều 26 đến Điều 30;

• Bên cạnh đó, Điều 16. Trách nhiệm của người nộp thuế – Luật Quản lý thuế số 38/2019/QH14 cũng quy định:

"1. Người nộp thuế có trách nhiệm:

...

d) Cung cấp thông tin, tài liệu liên quan đến việc xác định nghĩa vụ thuế theo yêu cầu của cơ quan quản lý thuế.

...

g) Chịu sự kiểm tra, thanh tra của cơ quan quản lý thuế theo quy định của pháp luật."

Kết luận:

Mặc dù không có quy định bắt buộc hộ kinh doanh phải mở tài khoản ngân hàng riêng cho hoạt động kinh doanh. Tuy nhiên, việc tách biệt tài khoản là việc nên làm để phục vụ tốt hơn cho công tác quản lý, kê khai thuế, và đặc biệt dễ dàng hơn trong trường hợp giải trình với cơ quan thuế.

Câu 17. Hộ kinh doanh có được phép nhận giao dịch chuyển/rút tiền và lấy phí giao dịch không? Nếu không thu phí thì có được phép không?

Trả lời:

Không. Hộ kinh doanh không được phép thực hiện các giao dịch chuyển/rút tiền, thu hộ, chi hộ thay cho người khác, **dù có thu phí hay không, nếu không được Ngân hàng Nhà nước cấp phép cung ứng dịch vụ trung gian thanh toán.** Ngoài ra, các hoạt động này **còn có thể kéo theo nghĩa vụ thuế**, nếu bị cơ quan thuế đánh giá là có phát sinh thu nhập từ hoạt động kinh doanh.

Căn cứ pháp luật cấm hoạt động này

1. Về hoạt động trung gian thanh toán:

• Theo Nghị định số 52/2024/NĐ-CP:

- Chỉ tổ chức được **Ngân hàng Nhà nước cấp phép** mới được thực hiện dịch vụ **trung gian thanh toán** như: chuyển tiền, thu hộ, chi hộ.
- Hộ kinh doanh **không phải là đối tượng được cấp phép**, nên **không được phép thực hiện các dịch vụ này, kể cả khi không thu phí.**

2. Về chế tài xử phạt:

• Nghị định 88/2019/NĐ-CP, Điều 29:

- Phạt từ **50 – 100 triệu đồng** đối với hành vi cung cấp dịch vụ trung gian thanh toán trái phép.
- **Không yêu cầu có thu phí** mới bị xử phạt.

3. Về phòng chống rửa tiền:

• **Luật Phòng, chống rửa tiền 2022:** Việc thực hiện các giao dịch thay mặt người khác, đặc biệt không định danh, không giám sát dòng tiền, dễ bị lợi dụng cho hành vi **rửa tiền**, dù hộ kinh doanh **không cố ý**.

4. Về trách nhiệm hình sự (trong trường hợp nghiêm trọng):

- **Điều 206 BLHS 2015 (sửa đổi 2017):** Có thể bị xử lý hình sự nếu gây thiệt hại lớn hoặc thu lợi bất chính từ 200 triệu đồng trở lên.
- **Điều 324 BLHS:** Tội rửa tiền nếu giúp người khác che giấu nguồn gốc tài sản từ tội phạm.

 Kết luận:

Hộ kinh doanh **không được phép thực hiện giao dịch chuyển/rút tiền, thu hộ, chi hộ cho người khác, kể cả khi không thu phí, nếu không được Ngân hàng Nhà nước cấp phép trung gian thanh toán.**

Ngoài việc **vi phạm pháp luật về ngân hàng và phòng chống rửa tiền**, hành vi này có thể bị xử lý **vi phạm thuế** nếu cơ quan thuế xác định có **doanh thu ẩn, thu nhập không kê khai**, hoặc **biến tướng kinh doanh trái phép**.

Câu 18. Hộ kinh doanh có bắt buộc phải đóng bảo hiểm xã hội từ 1/7 không?

Trả lời:

Theo quy định tại Điểm m khoản 1 và khoản 3 Điều 2 Luật Bảo hiểm xã hội 2024 (có hiệu lực từ ngày 01/7/2025), chủ hộ kinh doanh của hộ kinh doanh có đăng ký kinh doanh thuộc đối tượng tham gia bảo hiểm xã hội (BHXH) bắt buộc. Ngoài ra, người lao động làm việc cho hộ kinh doanh cũng phải tham gia BHXH bắt buộc.

Cơ sở pháp lý:

• Điểm m khoản 1 Điều 2 Luật BHXH 2024 quy định:

“Người lao động là công dân Việt Nam thuộc đối tượng tham gia BHXH bắt buộc bao gồm:

m) Chủ hộ kinh doanh của hộ kinh doanh có đăng ký kinh doanh tham gia theo quy định của Chính phủ.”

• Khoản 3 Điều 2 Luật BHXH 2024 quy định:

“Người sử dụng lao động tham gia BHXH bắt buộc bao gồm:

c) Hộ kinh doanh có thuê mướn, sử dụng lao động theo hợp đồng lao động.”

Xử phạt vi phạm:

• Theo Điều 39 Nghị định 12/2022/NĐ-CP, chủ hộ kinh doanh không đóng BHXH bắt buộc có thể bị phạt tiền từ 12% đến 20% tổng số tiền phải đóng, nhưng không quá 75 triệu đồng.

Về trách nhiệm hình sự:

Theo quy định hiện hành, **hành vi không đóng hoặc trốn đóng BHXH** có thể bị xử lý hình sự theo **Điều 216 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017)** nếu có đủ các yếu tố cấu thành tội phạm.

Cụ thể:

• Điều 216 Bộ luật Hình sự 2015 quy định:

"Người nào có nghĩa vụ đóng BHXH, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp cho người lao động mà gian dối hoặc bằng thủ đoạn khác để không đóng hoặc không đóng đầy đủ theo quy định từ 6 tháng trở lên, đã bị xử phạt vi phạm hành chính về hành vi này mà còn vi phạm, thì bị phạt tiền hoặc phạt tù."

• Điều 3 Luật Bảo hiểm xã hội 2024 quy định:

"Người sử dụng lao động có trách nhiệm đóng BHXH bắt buộc cho người lao động theo quy định của pháp luật."

Kết luận:

Từ ngày **01/7/2025**, **chủ hộ kinh doanh có đăng ký kinh doanh và người lao động làm việc cho hộ kinh doanh** bắt buộc phải tham gia BHXH theo quy định của pháp luật. Việc không tuân thủ có thể dẫn đến các chế tài xử phạt hành chính và, nếu có đủ yếu tố cấu thành tội phạm, có thể bị xử lý hình sự theo **Điều 216 Bộ luật Hình sự 2015**.

CÔNG TY TNHH DỊCH VỤ KẾ TOÁN ĐỒNG HƯNG

166 Nguyễn Công Trứ, P. Nguyễn Thái Bình, Q. 1, Tp. HCM | Tel: 84 - 28 - 39 1461 39 | Fax: 84 - 28 - 39 1461 40

Email: info@dhco.com.vn | Website: <http://www.dhco.com.vn>

HỆ THỐNG CHI NHÁNH

CN CÀ MAU
Tel: 0919.807.737
Email: info.cm@dhco.com.vn

CN HẬU GIANG
Tel: 0778.126.777
Email: info.hg@dhco.com.vn

CN CẦN THƠ
Tel: 0945777586 - 0939007512
Email: info.ct@dhco.com.vn

CN TÂY NINH
Tel: 0856793579 - 0918718418
Email: info.tn@dhco.com.vn

CN PHÚ YÊN
Tel: 0916.393.476
Email: info.py@dhco.com.vn

Câu 19: Hộ kinh doanh là tổ chức chi trả thu nhập có bắt buộc phải khấu trừ thuế TNCN trước khi chi trả cho người lao động không?

Trả lời:

Theo quan điểm cá nhân tôi dựa trên các quy định của các văn bản pháp luật có giá trị pháp lý liên quan thì Hộ kinh doanh có sử dụng lao động và chi trả tiền công, tiền lương **phải thực hiện khấu trừ thuế thu nhập cá nhân (TNCN)** trước khi trả thu nhập cho người lao động – giống như mọi tổ chức kinh tế khác.

Cơ sở pháp lý và phân tích cụ thể như sau:

☒ **1. Hộ kinh doanh là tổ chức kinh tế theo quy định pháp luật**

Theo khoản 7 Điều 3 Luật Thống kê năm 2015, “tổ chức kinh tế” là đơn vị có địa điểm cố định, hoạt động kinh tế, **có thể có hoặc không có tư cách pháp lý**. Với định nghĩa này, **hộ kinh doanh – dù không có tư cách pháp nhân – vẫn là tổ chức kinh tế**, tương tự doanh nghiệp tư nhân hoặc hợp tác xã. Đây là khái niệm mang tính thống nhất áp dụng trong toàn hệ thống quản lý nhà nước.

☒ **2. Tổ chức kinh tế có chi trả thu nhập phải khấu trừ thuế TNCN**

Theo Điều 25 Thông tư 111/2013/TT-BTC, **tổ chức chi trả thu nhập có nghĩa vụ khấu trừ thuế TNCN** trước khi chi trả. Dù Thông tư không định nghĩa cụ thể “tổ chức chi trả thu nhập”, nhưng theo cách hiểu phù hợp với pháp luật thống kê và quản lý thuế, **mọi tổ chức kinh tế có chi trả thu nhập – bao gồm hộ kinh doanh – đều có nghĩa vụ khấu trừ thuế TNCN**.

☒ **3. Ưu tiên áp dụng Luật Thống kê khi có mâu thuẫn pháp lý**

Theo Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015, **trường hợp có mâu thuẫn trong cách hiểu giữa các văn bản pháp luật**, thì:

- Văn bản **có hiệu lực pháp lý cao hơn** được ưu tiên áp dụng;
- Văn bản **ban hành sau** có thể hướng dẫn lại hoặc thay thế văn bản cũ.

Như vậy:

• **Luật Thống kê 2015** (luật chuyên ngành, ban hành sau Luật Thuế TNCN và Thông tư 111) **phải được ưu tiên áp dụng**;

• Và hộ kinh doanh – đã được luật xác định là tổ chức kinh tế – **đương nhiên là tổ chức chi trả thu nhập** trong mọi văn bản thuế.

☐ **4. Thực trạng chưa thống nhất trong thực thi pháp luật**

Mặc dù quy định pháp luật đã rõ ràng, nhưng trên thực tế:

- Nhiều hộ kinh doanh chưa thực hiện việc khấu trừ thuế TNCN;
- Cơ quan thuế chưa có hướng dẫn và kiểm tra cụ thể;
- Có nhận thức sai lệch cho rằng hộ kinh doanh không thuộc đối tượng khấu trừ thuế.

Điều này tạo ra **lỗ hổng lớn trong quản lý thuế**, gây thất thu ngân sách và bất bình đẳng giữa doanh nghiệp và hộ kinh doanh.

5. Thất thu ngân sách nghiêm trọng nếu không chấn chỉnh

Hiện có **hơn 5 triệu hộ kinh doanh** đang hoạt động, sử dụng **khoảng 10 triệu lao động**. Nếu chỉ một nửa trong số này thuộc diện chịu thuế mà không bị khấu trừ đúng quy định, thì **số thuế TNCN thất thu có thể lên tới hàng chục nghìn tỷ đồng mỗi năm** – ảnh hưởng nghiêm trọng đến nguồn thu ngân sách quốc gia.

6. Khuyến nghị dành cho hộ kinh doanh

Hộ kinh doanh không chỉ là chủ thể sản xuất kinh doanh mà còn **cần đóng vai trò là người sử dụng lao động có trách nhiệm pháp lý**. Vì vậy, chúng tôi khuyến nghị:

- Chủ hộ kinh doanh **phải chủ động tìm hiểu và tuân thủ các quy định pháp luật về thuế**, nhất là nghĩa vụ **khấu trừ thuế TNCN khi trả thu nhập cho người lao động**;
- Cơ quan thuế cần **hướng dẫn rõ và tạo điều kiện thuận lợi cho hộ kinh doanh kê khai, nộp và khấu trừ thuế đúng quy định**;
- Việc hoàn thiện chính sách, sửa đổi văn bản hướng dẫn, và số hóa quy trình quản lý thuế sẽ giúp **giảm thiểu lỗ hổng, đảm bảo công bằng, và bảo vệ quyền lợi của cả Nhà nước và người lao động**.

Kết luận

Hộ kinh doanh là **tổ chức kinh tế có chi trả thu nhập**, do đó có nghĩa vụ khấu trừ thuế TNCN theo quy định pháp luật hiện hành. **Việc hiểu đúng và thực hiện đúng pháp luật không chỉ là nghĩa vụ mà còn là trách nhiệm công dân của mỗi chủ hộ**, nhằm xây dựng một môi trường kinh doanh minh bạch, bình đẳng và bền vững cho xã hội.

Câu 20: Hộ kinh doanh nên làm gì vào thời điểm này?

Trả lời:

Tại thời điểm hiện nay, hộ kinh doanh cần chủ động rà soát, chuẩn bị và điều chỉnh hoạt động kinh doanh để phù hợp với định hướng cải cách quản lý thuế của Nhà nước và đáp ứng đúng quy định pháp luật hiện hành. Cụ thể:

1. Đánh giá lại quy mô, mô hình kinh doanh

Hộ kinh doanh cần xác định rõ quy mô hoạt động thực tế để biết mình có thuộc diện cần chuyển đổi sang mô hình doanh nghiệp siêu nhỏ theo lộ trình quản lý thuế mới. Cần thực hiện:

- Xác định tổng doanh thu bình quân hàng năm.
- Kiểm tra số lượng lao động thường xuyên sử dụng.
- Đánh giá phạm vi hoạt động (số địa điểm kinh doanh, số ngành nghề kinh doanh...).
- So sánh với tiêu chí xác định doanh nghiệp siêu nhỏ để xem xét khả năng chuyển đổi.

2. Làm quen với sổ sách kế toán, phần mềm kế toán

Việc ghi chép, lưu giữ đầy đủ, chính xác các khoản thu – chi, doanh thu – chi phí là yêu cầu bắt buộc trong quản lý thuế theo phương pháp kê khai. Hộ kinh doanh cần:

- Chuẩn bị sổ sách kế toán phù hợp với quy mô, có thể áp dụng sổ kế toán đơn giản.

CÔNG TY TNHH DỊCH VỤ KẾ TOÁN ĐỒNG HƯNG

166 Nguyễn Công Trứ, P. Nguyễn Thái Bình, Q. 1, Tp. HCM | Tel: 84 - 28 - 39 1461 39 | Fax: 84 - 28 - 39 1461 40

Email: info@dhco.com.vn | Website: <http://www.dhco.com.vn>

HỆ THỐNG CHI NHÁNH

CN CÀ MAU
Tel: 0919.807.737
Email: info.cm@dhco.com.vn

CN HẬU GIANG
Tel: 0778.126.777
Email: info.hg@dhco.com.vn

CN CẦN THƠ
Tel: 0945777586 - 0939007512
Email: info.ct@dhco.com.vn

CN TÂY NINH
Tel: 0856793579 - 0918718418
Email: info.tn@dhco.com.vn

CN PHÚ YÊN
Tel: 0916.393.476
Email: info.py@dhco.com.vn

- Tìm hiểu, lựa chọn và làm quen với phần mềm kế toán (có thể sử dụng phần mềm miễn phí hoặc thương mại).

- Đào tạo bản thân hoặc người phụ trách kế toán trong hộ kinh doanh để đảm bảo ghi chép đúng quy định.

3. Tìm hiểu quy định thuế theo phương pháp kê khai

Theo lộ trình chuyển đổi, nhiều hộ kinh doanh sẽ không còn áp dụng phương pháp thuế khoán mà chuyển sang kê khai định kỳ. Cần thực hiện:

- Xác định các loại thuế phải kê khai như: thuế giá trị gia tăng (GTGT), thuế thu nhập cá nhân (TNCN), lệ phí môn bài...

- Nắm quy trình kê khai thuế, nộp thuế điện tử qua Cổng thông tin của Tổng cục Thuế.

- Theo dõi và tuân thủ các mốc thời gian nộp tờ khai, nộp thuế, báo cáo.

- Thường xuyên tham khảo các văn bản hướng dẫn và hỗ trợ từ cơ quan thuế địa phương.

4. Xem xét việc chuyển đổi mô hình từ hộ kinh doanh sang doanh nghiệp siêu nhỏ

Đây là định hướng lâu dài để minh bạch hóa hoạt động, tăng khả năng tiếp cận tín dụng, mở rộng kinh doanh và phù hợp với chính sách quản lý thuế hiện đại. Hộ kinh doanh nên:

- Tìm hiểu điều kiện, trình tự thủ tục thành lập doanh nghiệp siêu nhỏ theo quy định pháp luật.

- Chuẩn bị hồ sơ đăng ký doanh nghiệp (gồm: Giấy đề nghị đăng ký, Điều lệ, CMND/CCCD của người đại diện, đăng ký mã ngành nghề...).

- Thực hiện thủ tục tại Phòng Đăng ký kinh doanh thuộc Sở Tài chính tỉnh, thành phố.

- Xây dựng hệ thống kế toán phù hợp với chế độ kế toán doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ.

- Chủ động chuyển đổi phương thức quản lý tài chính, thuế, hóa đơn điện tử.

 Cơ sở pháp lý:

- Luật Quản lý thuế số 38/2019/QH14, có hiệu lực từ 01/7/2020.

- Nghị quyết số 68-NQ/TW ngày 04/5/2025 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới quản lý thuế đối với hộ kinh doanh.

- Nghị quyết số 198/2025/QH15 ngày 17/5/2025 của Quốc hội về lộ trình thực hiện chuyển đổi hộ kinh doanh sang doanh nghiệp.

- Luật Doanh nghiệp số 59/2020/QH14, quy định về hộ kinh doanh, doanh nghiệp siêu nhỏ.

- Nghị định số 01/2021/NĐ-CP ngày 04/01/2021 về đăng ký doanh nghiệp.

Trên đây là 05 câu tiếp theo (từ câu 16 đến câu 20) trong số các câu hỏi được chia sẻ tại chuyên đề “Thuế với Hộ kinh doanh” diễn ra tối ngày 04/6/2025 – không phải toàn bộ nội dung chương trình. Những chia sẻ này được chúng tôi tổng hợp theo quan điểm cá nhân và sự hiểu biết pháp luật hết sức có hạn của khách mời (như ông Chung Thành Tiến đã nhiều lần nhấn mạnh trong buổi giao lưu), nhằm hỗ trợ quý vị tham khảo. Đây **không phải là văn bản pháp lý chính thức và không có giá trị áp dụng trong mọi trường hợp**.

CÔNG TY TNHH DỊCH VỤ KẾ TOÁN ĐỒNG HƯNG

166 Nguyễn Công Trứ, P. Nguyễn Thái Bình, Q. 1, Tp. HCM | Tel: 84 - 28 - 39 1461 39 | Fax: 84 - 28 - 39 1461 40

Email: info@dhco.com.vn | Website: <http://www.dhco.com.vn>

HỆ THỐNG CHI NHÁNH

CN CÀ MAU
Tel: 0919.807.737
Email: info.cm@dhco.com.vn

CN HẬU GIANG
Tel: 0778.126.777
Email: info.hg@dhco.com.vn

CN CẦN THƠ
Tel: 0945777586 - 0939007512
Email: info.ct@dhco.com.vn

CN TÂY NINH
Tel: 0856793579 - 0918718418
Email: info.tn@dhco.com.vn

CN PHÚ YÊN
Tel: 0916.393.476
Email: info.py@dhco.com.vn

Nếu có điểm nào chưa rõ, chưa đầy đủ hoặc chưa phù hợp với quy định pháp luật hiện hành, trên tinh thần “lan tỏa giá trị”, chúng tôi rất mong nhận được góp ý từ quý vị để cùng nhau học hỏi, hiểu đúng và tuân thủ tốt hơn các quy định pháp luật – như thông điệp: **“Tuân thủ đúng pháp luật là thể hiện trách nhiệm công dân đối với sự phát triển chung của đất nước”** mà khách mời đã gửi gắm đến tất cả người tham dự khi kết thúc buổi chia sẻ.

Chúng tôi sẽ tiếp tục tổng hợp và chia sẻ các câu hỏi và trao đổi còn lại trong các bài viết tiếp theo.

-----oooOooo-----

CÔNG TY TNHH DỊCH VỤ KẾ TOÁN ĐỒNG HƯNG

166 Nguyễn Công Trứ, P. Nguyễn Thái Bình, Q. 1, Tp. HCM | Tel: 84 - 28 - 39 1461 39 | Fax: 84 - 28 - 39 1461 40

Email: info@dhco.com.vn | Website: <http://www.dhco.com.vn>

HỆ THỐNG CHI NHÁNH

CN CÀ MAU
Tel: 0919.807.737
Email: info.cm@dhco.com.vn

CN HẬU GIANG
Tel: 0778.126.777
Email: info.hg@dhco.com.vn

CN CẦN THƠ
Tel: 0945777586 - 0939007512
Email: info.ct@dhco.com.vn

CN TÂY NINH
Tel: 0856793579 - 0918718418
Email: info.tn@dhco.com.vn

CN PHÚ YÊN
Tel: 0916.393.476
Email: info.py@dhco.com.vn